

Lottman, De bijdrage van de Amsterdamse weeshuizen aan de bouwkundige opleiding in de achttiende eeuw, in *Jaarboek Amstelodamum* 69, 1977, blz. 149-155; idem: Jan Smit, een grote 18de eeuwse Amsterdamse timmerbaas, in: *Bull. van de Kon. Ned. Oudheidkundige Bond*, jrg. 77, 1978, blz. 127-128.

Voor wat betreft het tekenonderwijs in het Burgerweeshuis te *Utrecht*, waar ook het accent veelal lag op het technisch en bouwkundig tekenen, zie Louis van Tilborgh en Annemieke Hoogenboom, *Tekenen Destijds; Utrechts tekenonderwijs in de 18e en 19e eeuw*. Utrecht/Antwerpen, 1982, blz. 33-39.

Voor het tekenonderwijs te Utrecht aan de geselecteerde groep van weesjongens in de Fundatie van Renswoude: *ibidem*, blz. 40-47.

- 1) Het Rotterdamse Gemeentearchief bezit twee kaarten, door leerlingen van het Mathematisch College getekend:
- een plattegrond van het kerkhof van Schoonderloo, 1769. Handschrift in kleuren 34,5 x 57,5 cm. Kaarten en techn. tekeningen GAR port. H nr 1.
  - een kaart van het slot Honingen, opgemeten door A. Munro (fabrieksmeester van Rotterdam 1802-1827) en J. van Daalen, discipelen van het Mathematisch College in het Burgerweeshuis te Rotterdam, 6 febr. 1787. Handschrift in kleuren 42 x 71 cm. R.I. Schieland 73 B.

BIJLAGE II

Lijst van bij het bouwkundig onderwijs gebruikte leermiddelen

De secretaris van het genootschap 'Hierdoor tot Hooger', L.F. Temminck, maakte een zeer uitvoerige en nauwkeurige omschrijving van de leermiddelen, gebruikt bij het bouwkundig onderwijs (hier letterlijk overgenomen). Men vindt er o.a. bij:

'Ornament':

- B. v.d. Laar (leraar). 3 stuks Arabesken
- Soyer. Dertig stuks Lithographiën d'après l'Antique
- Sallembrier. Principe d'ornament, 31 bl.
- E. Julienne. Dessin d'Etudes d'après le potre
- Cahier d'Ornements dessines par Krafft et Graves par Johannot et Boulay
- Recueil d'Arabesques et ornements depuis la renaissance par Pentreux
- J.P. Schmit. Antiquité
- J.P. Schmit. (Antiquité) Moyen Age
- S. Plon naar Le Grand. Cahiers d'ornements
- Rousseau. Antqique
- Berguet. Cours d'Ornemens
- Jullien. Modelles d'ornemens
- I.A. Dawaille. Ornemens
- L.F. Temminck. Het Corintische Kapiteel, teekening O.I. inkt in lijst en glas
- Omslag waarin Johann Mrazek. Ornament zum gebrauche für technische gewarbe (div. Hefte)
- Omslag waarin J.J. Rousseau. Cours Complet de Dessin d'Ornemens
- Omslag waarin Carot. Cours élémentaire et progressif d'ornement